

Imaginea cognitiv-comunicativă a lexicului în cadrul predării-învățării-evaluării limbii române pentru studenții străini

*Lidia Strah
Universitatea de Stat din Moldova*

Abstract

The aspect cognitive-communicative in study vocabulary the Romanian language of towards foreigners students appears as pressing necessary in the advance some fluently communicative. The cognitive orientation of foreign students be able developing a lot of skill al opine as make thematics associations. For don't lose the communicative ground, foreigners students needs so accumulates that volume of vocabulary units, which her helps al effected correct "vocabulary rectification". To be assimilated the vocabulary in the cognitive forms, the foreign students gets of activies partners in the "increase capacity of activies accomplishment as vocabulary".

Keywords

Cognitive orientation, cognitive perceive, thematics associations, the ground of expression, the stage of inner as the word, the stage of the training, the semantic aspect of the words, codification of the vocabulary information, forecast of the vocabulary information.

Importanța și actualizarea tratării aspectului cognitiv-comunicativ în studierea lexicului limbii române de către studenții străini se explică prin aceea că, printr-o astfel de abordare lexicul „apare ca o necesitate a concentrării adecvate a întregului sistem lexical cu diferite orientări de comunicare”. Importanța cuvântului în procesul de predare-asimilare al lexicului nu rămâne invariabilă, ci se perfecționează prin diferite „modele de comunicare” și duce spre înțelegerea cognitivă a acestui cuvânt, susține cercetătoarea Șcepilova A. V. Orientarea cognitivă în studierea aspectelor activității de vorbire, continuă cercetătoarea Șcepilova A. V., „are capacitatea de a-i atribui metodicii de comunicare un nou imbold în evoluția acestei orientări”.

Activitatea tradițională de lucru asupra lexicului la momentul vorbirii nu are rezultate pozitive: studenții nu stăpânesc informația lexicală operațional și de durată, ei posedă un nivel scăzut de dezvoltare a sensibilității auditive diferențiale, menționează cercetătorul Ionescu M. E., e necesar ca această deprindere să fie cultivată, continuă cercetătorul Ionescu M., pentru a „nu denatura perceperea sonoră a cuvintelor”.

Un serios neajuns în studierea lexicului este și „nepriceperea studenților de a prognoza materia lexicală”, afirmă metodistul Solso R., pierderea deprinderii de a opina, de a înțelege mesajele din jurul său, de a evidenția caracterul de sintetizare al lexicului, de a face „asocieri tematice” cu diferite cuvinte, de a codifica și a decodifica minimul lexical.

Drept urmare a astfel de motive studentul „își pierde terenul de examinare”, constată Bâhoveț N. N. și priceperea:

1. să se reflecte o anumită „cantitate de opinii” în baza acelor unități lexicale de care dispune la moment;
2. să-și argumenteze convingător reflecția;
3. să evalueze „opinii justificate” pe contul unităților lexicale deja cunoscute;
4. să satureze părerile sale utilizând unitățile lexicale studiate la moment;
5. să efectueze „rectificarea lexicală”.

Ținem să menționăm că abordarea cognitivă a lexicului în cadrul predării-învățării-evaluării LR promovează, în primul rând, cererea imaginii de valoare a cuvântului străin. Metodistul Solso R. pe bună dreptate susține că „imaginile de valoare ale cuvântului contează atât pentru dezvoltarea memoriei, cât și pentru participarea activă la instruire”.

Activitatea de creare a imaginii cognitive a cuvântului poate fi realizată la etapa conceptualizării, susține Miliard R. P. La această etapă studentul simte necesitatea de a cunoaște cuvântul ca o unitate integră a lexicului, „utilitatea informației enorme și variate” despre cuvânt.

Conștientizarea cuvântului, includerea lui în diferite legături semantice, după opinia lui Șamov A. N., cu o anumită „încărcătură informativă”, ne direcționează spre o etapă importantă și responsabilă, numită **etapa interiorizării cuvântului**. Această etapă are ca drept scop evoluția „treptată” a priceperii de a utiliza lexicul nou, a-l memoriza pe o perioadă lungă (studentul obține informația despre cuvânt, „într-o formă specială”, trece prin filiera „conștientizată” a asimilării, ca apoi s-o planifice prin diferite asociații specifice cuvântului, prin diferite forme ce țin de structura acestui cuvânt). Această activitate cuprinde atât procesele cognitive de primă importanță, cât și pe cele care sunt mai puțin importante. În situația respectivă „categoria imaginii devine pentru student un model concret al activității de cunoaștere”.

Pentru etapa actuală, pe care am numit-o **etapă de antrenament**, e necesar să pregătim terenul pentru aplicarea „legăturilor semantice ale cuvântului” deja create. Astfel evoluția imaginii cuvântului spre „noțiunea de utilizare” devine mai trainică, pregătind un teren considerabil de comunicare. Cercetătorul Petrov S. S. consideră că această etapă, de fapt, „participă la creșterea capacității de realizare activă a cuvântului”, pe de altă parte, cuvântul „continuă să însoțească” activitatea de vorbire a studentului, astfel se stabilește o „cristalizare” a imaginii cuvintelor deja formate în diferite modele lexicale și frecvența lor înaltă susține procesul de asimilare al lexicului.

Conștientizarea și precizarea semnificației acestei etape constituie principala problemă în metodică utilizării procesului „de cristalizare”, numai dacă sunt respectate condițiile ce țin de prezența:

- a) nivelul înalt al motivației;
- b) probelor autentice de comunicare;
- c) „afecțiunii” față de limba vorbită;
- d) capacităților combinatorii;
- e) elementelor euristice în activitatea de comunicare a studenților;
- f) elementelor de creativitate în activitatea de vorbire a studenților, studentul ar putea dispune de toate posibilitățile de a exprima verbal sensul lexical al cuvintelor într-o comunicare adecvată.

Condițiile evidențiate de metodista Harlamova M. V. au servit ca punct de reper pentru a evidenția problemele de limbaj și gândire, limbă și comunicare la nivel de activități și la nivel de participare „motivată” a studenților în realizarea activităților extracurriculare, obiectul cărora este evaluarea cantitativă și calitativă a lexicului în cadrul predării-învățării-evaluării LR.

Diferiți cercetători au încercat să elaboreze cerințe metodice stricte vizând „capacitatea lexicului în procesul de învățare/asimilare”, ignorând aspectele cognitive ale acestui proces.

Metodistul Solso R. a fost acela care a stabilit o condiție importantă în cunoașterea aspectului lexical al vorbirii într-o limbă străină și, anume, crearea sistemului ramificat de corelație (relație, raport) dintre cuvinte. Cercetătorul consideră, că în cadrul procesului de învățare/asimilare a lexicului e necesară prezența sistemului ramificat de corelație dintre cuvinte care ar duce spre

recunoașterea diferitor activități ce țin de domeniul cognitiv-comunicativ de asimilare a unităților lexicale, iar activitățile analitice ce caracterizează aspectul lexical al vorbirii trebuie să țină cont de:

- clasificarea cuvintelor;
- distribuirea cuvintelor pe „rubrici lexicale”;
- distribuirea pe categorii;
- argumentarea;
- generalizarea;
- finalizarea cunoștințelor cu privire la structura cuvântului ținând cont de aspectul semantic al cuvântului, la modalitatea de apariție a noilor semnificații;
- corectarea cunoștințelor ce țin de structura cuvântului;
- specificarea fondului lexical în dependență de context;
- exprimarea atitudinii personale față de cele vorbite, citite, audiate.

Pentru a atinge scopul și sarcinile în asimilarea lexicului în cadrul predării-învățării-evaluării LR de către studenții străini în special ținând cont de cerințele cognitive, se propune „un set special” de exerciții, care ar putea demonstra schimbările substanțiale în procesul de învățare/asimilare al lexicului, perfecționându-l. Cercetătorul Șamov A. N. subliniază faptul, că studenții întâlnesc dificultăți serioase în selectarea unităților lexicale, ceea ce are o deosebită influență asupra asimilării lor. În acest scop sunt propuse aceste exerciții întru perfecționarea procesului de asimilare a cuvintelor, dar trebuie să ținem cont și de faptul că „asimilarea automatizată” micșorează într-o măsură oarecare dependența funcțională a deprinderilor lexicale de procesele cognitive.

Luând în considerație nivelul actual de dezvoltare al metodelor de predare a limbii române pentru studenții străini dorim să evidențiem sarcinile de bază ale acestor exerciții, cum ar fi:

- crearea imaginii cognitive a cuvântului;
- crearea stabilității ce ține de raporturile dintre cuvinte, tematică, contexte, situație, pentru a dezvolta memoria lexicală;
- dezvoltarea deprinderilor de a pronostica materia lexicală;

- dezvoltarea depinderilor de codificare a informației lexicale;
- dezvoltarea creativității lexicale;
- actualizarea imaginii cognitive a cuvântului pentru a exprima „intențiile” de comunicare.

Pentru a ne convinge încă o dată de eficiența acestor exerciții vă propunem un set de exerciții, bazându-ne pe tehnologii speciale de instruire în cadrul predării-învățării-evaluării LR pentru studenții străini:

I. Exerciții pentru dezvoltarea memoriei lexicale și pentru crearea imaginii cognitive a cuvântului

- Memorizați cuvintele cu **chi/ghi**: *chiar – ghimpe; chmil – ghimbir; unchi – unghi.*
- Eliminați cuvântul diferit: *baie, bucătărie, cămară, hartă, boxă, dormitor.*
- Completați enunțurile cu unul dintre cuvintele din caseta lexicală:

<i>rafturi, garaj, ladă, ordine, subsol.</i>
--

 - a) *În cameră este*
 - b) *Pe acest perete sunt ... cu cărți.*
 - c) *Fiecare pat are o*
 - d) *La ... avem o boxă.*
 - e) *Avem nevoie de un*

II. Exerciții pentru evoluția rațiunii lingvocreative

- Completați spațiile libere cu cuvintele potrivite din vocabularul tematic.
- Identificați verbele ce pot forma îmbinări cu cuvintele: *bancă, cont, servicii, monedă, credit.*
- Construiți enunțuri cu următoarele perechi de cuvinte: *abține-obține; bază-pază; calitate-caritate; Ecuador-Ecuador.* Ce ați observat?

III. Exerciții ce țin de pronosticarea cuvintelor și a îmbinărilor de cuvinte

- Găsiți cuvântul potrivit pentru îmbinarea de cuvinte potrivită: *este ușor să vorbești; este ... să realizezi. Un nume bun este și un nume Banii nu sunt fericire, ci*
- Numiți unitățile lexicale care ar descrie activitatea zilnică a unui student.
- Citiți atent articolul, evidențiați unitățile lexicale pentru un vocabular tematic al unui avocat.

IV. Exerciții pentru codificarea materiei lexicale

- Citiți cuvintele. Indicați tema de discuție, utilizând numai vocabularul deja cunoscut.
- Studiați atent programul de activitate al unui economist, numiți ramurile principale de ocupație al acestui economist
- Ce vă spun următoarele cuvinte: *Moldcell, Orange, Unite.*

V. Exerciții pentru dezvoltarea creativității

- Numiți unitățile lexicale care ar putea descrie unele momente din viața unui economist:
 - a) competiție în afaceri;
 - b) mediul favorabil;
 - c) calități manageriale.
- Selectați îmbinările de cuvinte necesare situației: „*Cheia succesului ești chiar tu*”. Colaborează cu colegii și completează caseta lexicală, ai devenit mai bogat?
- E ziua ta de naștere. Dorești s-o petreci cu Vlad Filat la un restaurant. Indică unitățile lexicale necesare pentru această distracție.

VI. Exerciții pentru actualizarea derivatelor după modelele deja asimilate

- Cu verbele: *a produce, a combina, a consuma, a satisface, a căuta, a cunoaște* – formați unități lexicale pentru a prezenta imaginea activității unui economist.
- Care sunt activitățile unui contabil, avocat, jurnalist. Explicați diferența ce o exprimă aceste cuvinte: *a refuza* $\neq$ *a lua*; *director executiv* $\neq$ *executorul*; *manager în afaceri* $\neq$ *manager*.

Utilizarea acestor exerciții este direcționată spre evidențierea particularităților de însușire a tuturor unităților lexicale. Înțelegerea semnificației lexicale a cuvântului în sistemul de asociații, de relații semantice, reflectă particularitățile gândirii cognitive, susține cercetătorul Sitnov Iu. A., iar specificitatea acestor exerciții ar putea dezvolta:

- 1) memoria lexicală;
- 2) memoria de activitate lingvistică;
- 3) mecanismul de codificare și pronosticare al cuvântului;
- 4) creativitatea lexicală;
- 5) capacitatea de a exporta semnificația noilor cuvinte;
- 6) dezvoltarea ipotezei de comunicare;
- 7) intuiția lingvistică.

Cercetarea privind abordarea cognitiv-comunicativă a lexicului în cadrul predării-învățării-evaluării LR pentru studenții străini îmbunătățește aspectul cognitiv-comunicativ de studiere al lexicului, ajută la concentrarea adecvată a întregului sistem lexical, astfel studentul străin poate să se includă „în procesul de sintetizare al lexicului”, iar abordarea cognitivă în studierea lexicului promovează crearea imaginii de valoare a cuvântului. Ținem să menționăm că imaginea cognitivă a cuvântului se poate realiza numai în baza etapei de conceptualizare și de antrenament în cadrul predării-învățării-evaluării LR pentru studenții străini; pentru a evita dificultățile serioase în selectarea unităților lexicale e necesar un set special de exerciții ținând cont de cerințele cognitive ale acestui proces cu aplicarea corectă a metodelor de predare-învățare-evaluare a LR pentru studenții străini.

Bibliografie

1. Ionescu, M. E., „Învățarea prin cooperare”. În: *Supliment al revistei Didactica Pro*, 2002.
2. Salso, R. I., *Kognitivnaia psihologhia*. Sankt-Peterburg: Ediția Dot Piter, 2002.
3. Șcepilova, A. V., *Teoria i metodika obucenia franțuzscomu iazâcu cac vtoromu inostrannomu*. Moscva. Vldos, 2005.
4. Bâhoveț, N. N., *Lexiceschie osobenosti angliiskogo iazâca*. Kiev, 1988.
5. Vizental, A., *Metodica predării limbii engleze*. Iași: Polirom, 2008.
6. Zabolkina, V. I., *Novaia lexica sovremennogo angliiskogo iazâca*. Moscva: Vâșșaia școla, 1989.